

ΕΝ ΓΟΡΤΥΝΙΑ,

Ἡ ὄρεινή και εὐάνδρος Γορτυνία εἶχε πολλές Ἰ. Μονάς, αἵτινες ση-
μαντικῶς ὠφέλησαν αὐτὴν ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς δουλείας. Καὶ ἠδύνατό
τις νὰ εἴπῃ τὸ τοῦ Ἰ. Χρυσοστόμου: «Καὶ νῦν ἔλθῶν... παραδε σου παν-
τὸς δελτίῳ τὴν ἔρημον ταύτην ἔψει γεγενημένην και χοροὺς Ἀγγέλων
μυρίους ἐν ἀνθρωπίνῳ σώματι. Οὐχ' οὕτως ἐστὶ λαμπρὸς ὁ οὐρανὸς τῷ
ποικίλῳ τῶν ἀστρων χορῷ, ὡς ἡ ἔρημος τὰς σκηναὺς πανταχέθεν ἡμῖν
δεικνύουσα τῶν Μοναχῶν»¹. Διότι οἱ ἀληθεῖς Μοναχοί, ἐν παλαιότε-
ροις χρόνοις, ἐργάζοντο σωματικῶς και πνευματικῶς πρὸς ὠφέλειαν τῶν
χριστιανῶν και ἐν ταῖς Ἰ. Μοναῖς προεπονήθησαν πρὸς τοὺς θρησκευτι-
κούς ἀγῶνας ἐν αἷς ἠθλήσαν και τῷ ἀμαράντῳ τῆς δόξης και ἀρετῆς
στεφάνῳ ἐστεφανώθησαν οἱ πρόμαχοι τῆς Χρ)κῆς θρησκείας και τοῦ
ἔθνους. Αἱ Μοναὶ ἀπέβησαν τὰ ἱερὰ ἐκεῖνα ἄστυα, ἐν αἷς εὗρισκε προ-
τασίαν ἢ θρησκευτικὴ και ἔθνικὴ παιδείαις και, ὡς φαεινοὶ λαμπτήρες,
ἐξεπύρρουν ἐκ τῆς ἐρήμου τὸ τῆς ἀρετῆς και ὀρθοδοξίας φῶς και ἐσπῆ-
ραῖον και ἐφρούρουσαν τοὺς εὐσεβεῖς.

Δυστυχῶς αἱ πλείοται, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἔθνους, ἐγέ-
νοντο φεῖ! ἐρείπια και εἰς αὐτὰς κρώζει ὁ κόραξ και ἡ ἀράχνη ὑφαίνει
τοὺς ἱστούς τῆς. Μῖνον ἐνιαχοῦ οἱ εὐσεβεῖς κάτοικοι τῶν πλησίον χω-
ρίων διατηροῦν ἔπωσοῦν τὴν Ἰ. Μονήν, εἰς ὃν με αδαίνουσαν εὐλαδεῖς προ-
σκυνηταὶ και δὴ κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ πανηγυριζομένου Ἀγίου ἐπ' ὀνό-
ματι ταῦ ὀποῖου ἐτιμᾶτο ἡ Μονή. Φεῖ! και αὐτὴ ἡ ἱστορικὴ Μονὴ τοῦ
Φιλοσόφου, ἀρχαιοτάτη οὖσα, ἀπὸ τῆς ἐνδόξου Σχολῆς τῆς ὀποίας
ἐξηλθον τόσοὶ διάσημοὶ ἐπὶ ἀρετῇ και σοφίᾳ κληρικοί, διελύθη τῷ 1834
και τελῶς θὰ κατεστρέφετο, ἂν μὴ τελευταῖον δὲν ἐλαμβάνετο ἡ προ-
σῆκουσα μέριμνα. Ἐν Γορτυνίᾳ διατηροῦνται νῦν Μοναὶ, ἡ τοῦ Τι-
μίου Προδρόμου, ἡ τῶν Ἀγίων Θεοδώρων, και ἡ τῆς
Κερνίτσης. Περὶ τῆς πρώτης γράφομεν ἐν τοῖς ἐξῆς ὀλίγα.

Ἡ Ἰ. Μονὴ τοῦ Τιμίου Προδρόμου εὗρισκεται παρὰ τὴν κωμόπο-

¹ Χρυσοστόμου Ὁμιλ. Η' εἰς Ματθ.

λιν τῆς Στεμνίτισης ἐπὶ ἀπορρώγων βράχων, ἐντὸς σπηλαίου, κατὰ τὴν Ἀνατολικήν πλευρὰν τοῦ Λουσίου ποταμοῦ¹. Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὀρι-
~~σθῆ ἐπιγραφὴ δὲ χρόνος τῆς ἀναγράφου τῆς Μονῆς. Ἐπιγραφὴ αὐτῆς ἐπὶ~~
 θράχου ἀποτόμου ἐντὸς σπηλαίου ὑπάρχει Ἐκκλησιῖδιον, ἐνῶ σφύζεται
 ἀκόμη τὸ τέλος ἐπιτήλου ἐπιγραφῆς ἔτος Α.Χ. ρΔΒ'. Εἶνε δύσκολον
 νὰ δεχθῆ τις τὴν γνώμην ὅτι ἐνταῦς κατὰ τὸν ἀναφερόμενον χρόνον ἐδρύ-
 θη ἐκεῖ Μονὴ ἢ Ἀσκητήριον. Ὡς ἐν Μάνη, οὕτω καὶ εἰς τοὺς ὄρεινους
 τόπους τῆς Ἀρκαδίας δὲν διεδόθη ταχέως, ὡς ἀλλαχοῦ, ἡ ζωογόνος Χρ[
 κὴ θρησκεία. Πιθανῶς ὁ ἱστορῆσας τὸ Ἐκκλησιῖδιον μεταγενεστέρως
 κατὰ λάθος ἔετο τὴν ἄνω χρονολογίαν. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι ἡ
 Ἱ. Μονὴ Φιλοσόφου ἐκτίσθη κατὰ τὸν 10 αἰῶνα ὑπὸ τοῦ ἐκ Δημητσά-
 νης Ἰωάννου Λαμπάρδη ἢ Λαμπαρδοπούλου, πρωτοσηκρίτου
 ἤτοι ἀρχιεραγματεῖως ἐπὶ τῶν Ἀπορρήτων τοῦ Ἀυτοκράτορος τοῦ Φωκᾶ,
 ἔστις ἡγάπα αὐτὸν διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ σφίαν καὶ ἰκανότητα. ² Ἡ
 Ἱ. Μονὴ τοῦ ἐπιλεγομένου Φιλοσόφου (†963), ἔχουσα μῆκος πεν-
 τήκοντα μέτρων ἐπὶ θράχου ἀποκρήμνου περιεῖχεν εἴκοσι κελλία διὰ τοὺς
 Μοναχοὺς καὶ μαθητὰς καὶ μικρὸν Ναὸν μετὰ ὠραίων ἀγιογραφιῶν. Κα-
 τὰ τὸν τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Φιλοσόφου ἐκτίσθη ἕναντι αὐτῆς
 ἡ Μονὴ τοῦ Προδρόμου ἐπὶ Μανουὴλ Κομνηνοῦ τῷ 1197, περὶ δὲ τοὺς
 αὐτοὺς χρόνους ἐκτίσθησαν καὶ αἱ Μοναί, ὡς ἡ τῆς Κερνίτισης κατὰ
 τινὰ σημείωσιν ἐν τῷ Κώδικι αὐτῆς τῷ 1116, ἐν δὲ τῇ Στεμνίτιση τῷ
 1185 ἡ Ἱ. Ναὸς τῆς Παρθένου (Μποφέρως)³ ὡς καὶ ἄλλα: ἄλλαχοῦ
 τῆς Γορτυνίας.

1. Παυσαν. Ἀρκὰδ 28,2 : «Τὴν δὲ Γόρτινα ποταμὸς διέξεισιν ὑπὸ μὲν
 περὶ τὸς πηγὰς ὀνομαζόμενος Λουσίος οἱ δὲ ἀπωτέρω τῶν πηγῶν καλοῦσιν
 ἀπὸ τῶν πηγῶν Γορτύτιον».

2. πρβλ. Εὐθύμ. Καστόρη. Περὶ τῆς ἐν Δημητσάνῃ Ἑλληνικῆς Σχολῆς
 σελ. 2. Γάκη Κωνδηλῶρου ἢ Δημητσάνα σελ. 9.

3. Ἡ Στεμνίτις αἶνε κωμόπολις ἐν τῷ τῶος δήμῳ Τρικαλῶνων παρὰ
 τὴν ἀρχαίαν Ἑψοῦντα. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἦτο ἔδρα Μωρογιάννη. Ἐν
 Στεμνίτιση ὑπῆρχον κλίβανοι ἐν οἷς παρασκευάζετο ὁ ἀναγκαῖος ἄρτος διὰ τὰ
 στρατόπεδα τοῦ Θ. Κολοκοτρῶνι ἐν Τρικόρφοις καὶ Βαλτετσῶφ. Ἐν αὐτῇ ἐγέ-
 νητο τὸ πρῶτον πολεμικὸν Συμβούλιον, μετὰ τὴν ἀπιτυχίαν τῆς ἐν Καρυταίνῃ
 μάχης, μετὰ δὲ τῶν στρατηγῶν τῆς Πελοποννήσου, Πετρόμπεη, Κολοκοτρῶνι,
 Μουρζίνου καὶ ἄλλων. Ὁ Θ. Κολοκοτρῶνι δὲν ἠθέλησε ν' ἀναχωρήσῃ, ἐγκα-
 ταληφθεὶς ὑπὸ πάντων. «Δὲν ἔρχομαι, εἶπε, θέλω νὰ μὲ φάγουν τὰ πουλιὰ τοῦ
 μὲ γνοῦρίζουν». Ἐν Στεμνίτιση δὲ μετεφέρθη ἡ Ἱερωσία τῆς Μελαποννή-

Περὶ τῆς Ἱ. Μονῆς Προδρόμου ἐλάχιστα δυστυχῶς γνωρίζομεν ἐγένετο ὁμοῦς Σαυροπηγικῆ καὶ Πατρισταρχικῆ Μονῆ, ὡς ἦτα ἡ τοῦ Φιλοσόφου, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν Πατρισταρχικῶν Γραμμάτων τοῦ τέλους τοῦ ΙΗ' καὶ ἀρχῶν τοῦ ΙΘ' αἰῶνος, τὰ ὅποια φυλάσσονται ἐν τῇ Μονῇ.

Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ὀρλώφ ἐπὶ Αἰκατερίνης Β', καθ' ἣν ἐδρασαν, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ὁ ἐκ Δημητσάνης Μητροπολίτης ἔθνομάρτης Ἀνανίας Λαμπάρδης, καὶ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν ἀγρίων Ἀλβανῶν, ἡ Μονὴ Προδρόμου, λόγῳ τῆς θέσεώς της, ὡς καὶ ἄλλα: πῆριξ Μοναί, ἐγένετο τὸ ἄστυλον τῶν κατοικούντων τὰ πλησίον χωρία καὶ κωμοπόλεις. Τῇ 16 Ἀπριλίου 1769 Ἀλβανικὸν σῶμα προσέβηκε σφοδρῶς τοὺς ἐν τῇ Μονῇ καταφυγόντας, οἵτινες γενναίως ἀπέκρουσαν αὐτὸ ἐπὶ δύο ἡμέρας. Τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐξηγτηθήσαν τὰ πολεμοφόδια τῶν πολιορκουμένων καὶ οἱ Ἀλβανοὶ νυκτὸς ἐπετέθησαν κατὰ τῆς Μονῆς, πυροβολούντες ἐκεῖ, ὅπου ἤκουσαν φωνὰς μίᾳ γυνὴ ἡρωικῆ ἔρριψεν ἔξω τὸ κλαυθμηρῶδες τέκνον της, ἵνα σώσῃ τοὺς ἐν τῷ κελλίῳ εὐρισκομένους, διότι οἱ ἐχθροὶ ἀκούοντες τοὺς κλαυθμηρισμοὺς ἐπυροβόλουν καὶ ἐφόρευαν τινάς. Τὴν πρωΐαν οἱ ἐχθροὶ ἐξήτησαν νὰ ἐκπορθήσουν τὴν Μονὴν καὶ ἔρριψαν πολλὰς σφαίρας κατὰ τῆς σιδηρᾶς θύρας, διατρήτου οὐσης μέχρι σήμερον. Εὐτυχῶς εἰς τῶν πολιορκουμένων χριστιανῶν τινάσσει τὰς πυριδοθήκας τῶν ἐν τῷ διαδρόμῳ. Λαμβάνει κομβίον ἐκ παρακειμένης γυναικὸς, θέτει εἰς τὸ ὄπλον καὶ προσευχηθεὶς ρίπτει καὶ πυροβολεῖ. Ὁ ἔξω τῆς θύρας εὐρισκόμενος ἀρχηγὸς Ἄραψ τοῦ Ἀλβανικοῦ σώματος πίπτει καὶ οἱ ἐχθροὶ, φοβηθέντες, ἀπεχώρησαν φεύγοντες. Οἱ χριστιανοὶ κατόπιν, ἐξελθόντες τῆς Μονῆς, εὔρον τὸ ριφθὲν παιδίον σῶον ἐπὶ τινος κλάδου εἰς τοὺς βράχους τῶν θεμελιῶν αὐτῆς. Δικαίως δὲ τὴν σωτηρίαν αὐτῶν τε καὶ τοῦ παιδίου οἱ χριστιανοὶ ἀπέδωκαν εἰς τὴν βοήθειαν καὶ ἀντίληψιν τοῦ Ὑψίστου.

Ἡ Μονὴ τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἐγένετο πολλαχῶς ὠφέλιμος εἰς τοὺς χριστιανούς: διένειμε δὲ βοηθήματα εἰς τοὺς πτωχοὺς, οἵτινες κατόπιν ἐκαλλιέργησαν τὰ κτήματά των. Οὕτω ἐγένετο καὶ κατὰ τοὺς ἡρωϊκούς χρόνους τῆς Ἐπικρασίας καθ' οὗς, μετὰ τὴν ἐν Καρυταίνῃ

σου, ἡ συναλθούσα τῇ 16 Μαΐου 1821 ἐν τῇ Μονῇ Καλιτζῶν πρὸς ἀσφάλειαν μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ ἐκ Νεμίτης τῆς Γορτυνίας πολὺς Ἐπίσκοπος Βρεσθένης Θεοδόρητος.

ἐποτυχίαν τῆς μάχης κατὰ τῶν Τούρκων, κατέφυγον φεύγοντες οἱ χριστιανοὶ εἰς τὴν Μονὴν, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ εὐσεβὴς καὶ μεγαλοφυὴς Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.

Ἡ Μονὴ εἶχεν ἀρκετοὺς Μοναχοὺς κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ 21 ἐκ τῶν ὁλοίων τινὲς ἐφημιζόντο ἐπὶ ἀρετῇ καὶ συνέσει. Τῷ 1824 ἦλθεν περιοδεύων ὁ λόγιος Γερμανὸς «ἱεροκέρυξ πάσης Πελοποννήσου» (πίθανως εἶνε ὁ μετὰ ταῦτα ἐκδότης τῆς «Ἐξαγγελικῆς Σάλπιγγος»· εὐσεβὴς καὶ ὁμόφρων τοῦ ἐξόχου κληρικοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου ἐξ Οἰκονόμων, πολλὰ ὑπομείνας ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας) ὅστις κατώρθωσε ν' ἀποβῆ κοινόδιον, ἀποδεχθέντων τὴν πρότασιν αὐτοῦ πάντων τῶν ἐν τῇ Μονῇ βιούντων Μοναχῶν καὶ αὐτῶν τῶν προκρίτων τῆς Στεμνίτσας. Ἡ κοινοβιακὴ ζωὴ διατηρεῖται ἔκτοτε, ὡς καὶ ἡ φιλοξενία, πρὶς ερχομένων πολλῶν ἐκ τε Γορτυνίας καὶ ἄλλων ἐπαρχιῶν χάριν εὐλαθείας. Τῇ προτάσει δὲ τοῦ ἱεροκέρυκος Γερμανοῦ ἐγένετο συμφωνητικόν, συνταχθὲν ὑπ' αὐτοῦ, τὸ ὅποτον ὑπέγραψαν πάντες οἱ Προηγούμενοι καὶ Μοναχοί, ἐκλεγέντος Ἡγουμένου τοῦ Μοναχοῦ Κυρίλλου Ἀγιορείτου. Ἐκτοτε ἡ Μονὴ προήγετο πολλαχῶς καὶ ἐπλούτιζετο μὲ διαφόρους δωρεὰς τῶν εὐλαβῶν Χριστιανῶν. Ἐγένετο δέ, καὶ πρότερον καὶ ὕστερον, καλλιρροή πηγὴ εἰς ἣν προσήρχοντο οἱ διψῶντες πνευματικῶς καὶ κυρίως οἱ ἐν μετανοίᾳ, διότι ὑπῆρχον πολῦπειροι Πνευματικοὶ Πατέρες, ὡς ὁ πρὸ πάντε ἐτῶν τελευτήσας ἱερομόναχος Καλλίστρατος (Σιναδινός) ἐκ Στεμνίτσας αὐτομαθῆς καὶ φιλομαθῆς, γνώστης πολλῶν καὶ πολῦπειρος, ὡφελήσας πολλοὺς καὶ ὀδηγήσας ἐν τῇ δόξῃ τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος.

Δυστυχῶς ἡ Μονὴ διελύθη τῷ 1834, οὐχὶ διότι δὲν εἶχε πλείους τῶν ἑπτὰ Μοναχῶν, ὡς ὤριζε τὸ Διάταγμα, ἀλλὰ διότι ὁ Ἡγούμενος ἀπέκρυψε τὸν ἀριθμὸν τῶν Μοναχῶν, νομιζῶν ὅτι ἐὰ ὑπεβάλλοντο εἰς βαρεῖς φόρους. Ἡ διορισθεῖσα Ἐπιτροπεῖα παρέλαβε πᾶσαν τὴν κινήτην περιουσίαν, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν πέριξ Μονῶν, ἐν οἷς καὶ τρία φορτία βιβλίων χειρογράφων ἐπὶ μεμβράνης, τὰ ἱερὰ σκευῆ, τοὺς κώδικας κτλ. Ταῦτα δὲ μετέφερον εἰς τὴν Δημητσάναν καὶ ἔρριψαν χαμαὶ καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἱερὰ λείψανα πρὸς πώλησιν. Ἄλλ' οἱ Μοναχοὶ ἐζήτησαν προσκλαίοντες τὴν ἀνασύστασιν τῆς Μονῆς παρὰ τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος, ὅστις εἰσέηκουσε τῆς αἰτήσεώς των, ἣν ὑπεστήριξαν καὶ οἱ μέγα δυνάμενοι Γορτύνιοι καὶ δὴ ὁ ἐκ Στεμνίτσας Ρήγας Παλα-

μήδης καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύριλλος (Βογάσσης) ἐκ Δημητσάνης, Πρόεδρος τῆς Ἱ. Συνόδου. Τινὲς τῶν κτημάτων τῆς Μονῆς ἐπωλήθησαν. Ἡ δὲ ἀνασύστασις ἐγένετο διὰ Β. Διατάγματος τοῦ 1838.

«Ὅθων ἐλέω Θεοῦ

«Λαβόντες ὑπὸ ὄψιν τὴν ὑπ' ἀριθ. 13175 τῆς ἡμετέρας ἐπὶ τῶν Ἐκλεκτῶν κ.τ.λ., Γραμματείας καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 5828 γνωμοδότησιν τῆς Ἱ. Συνόδου ἐγκρίνομεν νὰ διατηρηθῇ κατὰ τὴν τάξιν τῶν λοιπῶν διατηρουμένων Μονῶν ἢ ἐν Γόρτυνι κατὰ τὸν δῆμον Τρικολώνων διαλυθεῖσα Μονὴ τοῦ Προδρόμου.

. Ἐπομένως ἅπαντα τὰ κτήματα τῆς Μονῆς ταύτης θέλουσι ἀποδοθῆναι εἰς τοὺς Μοναχοὺς τοὺς ἐν αὐτῇ εἰσελευσομένους, οἱ ὅποιοι, ἅμα εἰσελθόντες, ὀφείλουσι νὰ ἐκλέξωσι τὸν ἡγούμενον καὶ τοὺς Σιμβούλους κατὰ τοὺς Μοναστικούς τύπους καὶ κατὰ τὰς ὑπαρχούσας διατάξεις.

Ἐπειδὴ ὁμοῦ μέρος τῶν σοφοῶν κειμένων κτημάτων τῆς Μονῆς ἐξεπονήθη ἤδη, συγκατανεύομεν ὥστε ἐὰν οἱ ἀγορασταὶ δὲν ἤθελον στέρεξαι νὰ ἀποδώσωσι οἰκεία θελήσει καὶ χάριν εὐλαβείας εἰς τὴν Μονὴν αὐτὰ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἡγόρασαν κτήματα καὶ νὰ λυθῶσι οὕτω τῶν ὑποχρεώσεων τῆς πληρωμῆς τῆς ἀγορᾶς, τότε ἡ Μονὴ νὰ λάβῃ τὴν θέσιν καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ Ἐκλεκτοῦ Ταμείου καὶ νὰ εἰσπράξῃ ἀπὸ τοῦς εἰρημένους ἀγοραστὰς τὰ χρήματα, τὰ ὅποια προήγαγεν ἢ ἐκποίησις, καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἔχουν οἱ Μοναχοὶ τὰ μέσα τὰ πρὸς τὴν ἑαυτῶν συντήρησιν καὶ πρὸς τὴν καλλιέργειαν καὶ βελτίωσιν τῶν λοιπῶν κτημάτων ἀναγκαῖα, τώρα μάλιστα εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν ἐν τῇ Μονῇ ἐγκατάστασιν.

Ἐν Ἀθήναις τῆν 25 ᾠβρίου 1838»
7 ἰοβρίου

Ἡ Β. αὕτη διαταγὴ ἐκκοινοποιήθη διὰ τοῦ Ἐπισκόπου Γορτυνῆς Ἰγνατίου (πρόφην Ἀρδαμερίου ἐξ Ἀμπελακίων). Σχετικῶς δὲ δὲγγίαις ἀπέστειλεν εἰς τοὺς Μοναχοὺς, κατὰ τὴν τοῦ ἐκδοθέντος Β. Διατάγματος, ὁ τότε διοικητὴς Γορτυνίας Πάνος Ράλλης, διαμένων ἐν Καρυταίνῃ.

Ἐκτοτε ἡ Μονὴ ἤρξατο ἀναδιοργανομένη ὑπὲρ τὴν σθεναρὰν διοίκησιν τῶν κατὰ καιροὺς Ἑγουμενοσυμβουλίων. Κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα ἔτη λαμπρῶς ἐκαλλωπίσθη ἐξ ἐδάνων τῶν ἐν Ἀμερῇ ἐκ Ζακουλῆς ἀδελφῶν Θεοφιλοπούλου, τῆ δραστηρίῳ ἐνεργείᾳ τοῦ καὶ νῦν Ἑγουμένου Λεοντίου, φιλοκάλου καὶ ἱκανοῦ. Κατὰ δὲ τὸ 1910 ὠκοδομήθη, πλησίον τῆς Μονῆς, Νὰς ὠραῖος βυζαντινοῦ ρυθμοῦ, ἐπ' ὀνόματι καὶ εἰς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, Ἐπισκόπου Χριστιανουπόλεως, οὗ τὸ ἱερὸν σκῆνος εὐρίσκεται, ὡς πολύτιμος καὶ ἀνεκτίμητος θησαυρὸς καὶ ὡς καλλίρρους πηγὴ πνευματικῶν χαρισμάτων, εἰ τῇ Ἱ. Μονῇ περὶ τοῦ ὁποῦ λέγομεν τόσα μόνον.

Ὁ ἐν Ἁγίοις Ἀθανάσιος, Ἐπίσκοπος Χρῆνουπόλεως ¹ ἐγενήθη μὲν

1. Ἡ Χριστιανούπολις, ὡς Μητρόπολις ἐν Πελοποννήσῳ ἦτο ἐκ τῶν ἐπισημῶν καὶ ἡ ἔδρα αὐτῆς κατ' ἀρχὰς εὐρίσκετο εἰς τὸ νῦν χωρίον Χριστιανούπολις, ἔξωθι τῆς Κυπαρισσίας Ἡ Μητρόπολις αὕτη ἐτιμήθη διὰ τοῦ ὕπερτιμου καὶ ἐξάρχου πάσης Ἀρκαδίας, καὶ ἐκ τούτου ἴσως ἡ παρανόησις ὅτι ὁ Χρῆνουπόλεως ἐκαλεῖτο καὶ Ἀρκαδίας. Ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐπεκράτησε τοσοῦτον ὥστε καὶ σήμερον ὑπὸ τῶν χωρικῶν ἡ Κυπαρισσία λέγεται Ἀρκαδιά.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν ὁ Χρῆνουπόλεως καταλέγεται ὡς δεῦτερος καὶ τεσσαρακοσὸς θρόνος.

Ἡ Μητρόπολις αὕτη ἐκαλεῖτο ἐν τοῖς κάτω χρόνοις καὶ Μητρόπολις Λεονταρείου καὶ τὸ Λεοντάριον ἐκαλεῖτο Χριστιανούπολις. Οἱ Δημητρίεις Δανιὴλ καὶ Γρηγόριος σημειοῦσι «Λεοντάρι χωριὸ πρῶτῆτερα ἐπισκοπή, τῶρα Μητρόπολις μὲ ὄνομα Χριστιανούπολις». Ἐν γράμματι τοῦ 1803 ὑπὲρ τοῦ Νικητῆ Δικαίου Φλέσσα φέρεται ὑπογεγραμμένος «† Ἀρχιεπίσκοπος Λεονταρίου Γερμανὸς» ἀναφέρεται δὲ ἐν τῷ γράμματι ὅτι ὁ Φλέσσας οὗτος «ὑπάρχει ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας τῆς πάλαι ποτε ὀνομαζομένης Χρῆνουπόλεως, τὰ νῦν δὲ ἐπιλεγομένης Λεονταρίου» Καὶ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Μπούρας, παρὰ τὸ Λεοντάριον, εὐρίσκεται ἔγγραφον περὶ τῶν κτημάτων αὐτῆς ἐν ἧ ὑπογράφεται ὁ Χρῆνουπόλεως ἀριστερᾷ τοῦ Ναοῦ τῆς Μονῆς ἄνωθι τῆς θυρίδος κεῖται ἐπιγραφὴ ἐξ ἧς δηλοῦται ὅτι ἔτει 1700 ἐζωγραφήθη οὗτος ἐπὶ Μητροπολίτου Χριστιανουπόλεως Γρηγορίου

Τὴν Μεγαλόπολιν διεδέξατο τὸ Λεοντάριον, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ μαρτυριῶν καὶ τῶν ἐρείπιῶν καὶ δὴ τοῦ μικροῦ μὲν ἀλλ' ὠραῖου Βυζαντινοῦ Ναοῦ τῶν Ἁγ Ἀποστόλων. Ἡ Μητρόπολις ἤτις παρέμεινε μέχρι τοῦ 1833, περιελάμβανε, κατὰ Λήγιον, τὰς χώρας Φαναρίου, Καρυταίνης, Λεονταρίου καὶ πᾶσαν τὴν δυτικὴν παραλίαν μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ρουφιᾶ (Ἀλφειοῦ) καὶ Λογγοβάρδου. Ἐν ἔτει δὲ 1578, κατὰ Θεοδόσιον Ζυγομαλάν, εἶχε τριακοσίους ἱερεῖς καὶ ὑπὲρ τὰς μυριάς οἰκίας.

Τὸ Φανάριον, τὸ Λεοντάριον καὶ ἡ Καρύταινα ἦσαν Πατριαρχικαὶ Ἐξαρχίαι ἐνωθεῖσαι μετὰ τῆς Μητροπόλεως Χριστιανουπόλεως. Πιθανώτατα δὲ τῷ ἐν

ἐν Κερκύρᾳ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, ἐγένετο δὲ Ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ' ἔργασθεὶς θεοφιλῶς καὶ ἀόκνως ὑπὲρ τοῦ ἐμπιστευθέντος αὐτῷ ποιμνίου⁸. Ὁ τῶς δῆμος Γόρτυνος τῆς Γορτυνίας ὑπήγετο ὑπὸ τὴν ποιμαντορικὴν του μέριμναν καὶ κατὰ τὸ θέρος παρέμενεν ἐν Καρυταίνῃ, ἣτις ἦτο ἡ πρωτεύουσα τῆς βερωνίης ἐπὶ Ἐνετοκρατίας καὶ τῆς ὁποίας τὸ φρούριον ἴσταται ἀκόμη μεθ' ἔλας τὰς κατόπιν ἐπιδρομάς. Ἐκοιμήθη δὲ ἐν Κυρίῳ τῷ 1735 καὶ ἐτάφη ἐν Χρ]νουπύλει, ὅθεν ὁ καπετὰν Ἀθανάσιος Κουλάς μετέφερε τὸ λείψανόν του ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ τοῦ Προδρόμου. Ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος, καὶ ζῶν καὶ θανών, ἐτέλεσε καὶ τελεῖ παντοῖα θαύματα τῶν ὁπίσθων τινὰ ἀναγράφονται: ἐν τῇ «Ἀκολουθίᾳ τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, Ἐπισκόπου Χρ]νουπόλεως», ἐκδοθεῖσθαι τελευταῖον ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Ἐπισκόπου Γόρτυνος καὶ Μεγ]πόλεως Ἰωάννου (Μαρτίνου) (ἐκδοσις τρίτη, ἐν Ἀθήναις 1910). Ἀναγράφομεν ἐνταῦθα τὰ Ἐξαποστειλάριον ἔχον οὕτω: «Ἀθανασίου σήμερον, τοῦ σεπτοῦ Ἱεράρχου καὶ Χρ].ουπόλεως ὑπερκάλου ποιμένος καὶ Γορτυνίων προστάτου, χαρμονικῶς ἐκτελοῦντες μνήμην τὴν πανακτιδίμον, ἀπαντλοῦμεν ἀφθόνως ἐκ τῆς σοροῦ, δαψιλῇ χαρίσματα καὶ πρὸς Θεὸν κεντήμεθα ἀκαταίσχυντον πρέσδυν».

Ταῦτα περὶ τῆς Ἱ. Μονῆς Προδρόμου ἣτις ἔνεκα τοῦ ἱεροῦ σκήνου τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Χρ]νουπόλεως καὶ τῶν ποικίλων αὐτοῦ θαυμάτων, περιβάλλεται ὑπὸ θρησκευτικῆς αἰγλης ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν κατοίκων τῆς Γορτυνίας καὶ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν. Ἐν αὐτῇ ἤσκησαν τὸν ἀσκητικὸν διαυλον πολλοὶ καὶ φαίνονται: περίε τῆς Ἱ. Μονῆς ὅσαι ἐπὶ τῶν δράχων εἰς τὰς ὁποίας διέμενον Μοναχοί. Πολλοὶ δὲ τούτων εἶχον καὶ ἀνάπτυξιν, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν χειρογράφων καὶ τῆς καλῆς δι-

⁸ Ἁγίοις Ἀθανάσιω Χρ]νουπόλεως ἐν ἔτει 1701 ἀπέλυσεν ἀπὸ Ἱερούσης ὁ Πατριάρχης Κ]πόλεως ἐρωτήσεις προβληθείσας αὐτῷ ἐπὶ τινος κανονικῶν ζητημάτων (Μ Γ Γεδεῶν Κανονικαὶ Διατάξεις. Ἐπιστολαὶ κ.τ.λ. ἐν Κ]πόλει 1888 τομ. Α' σελ. 83-87). Τελευταῖος τῶν Μητροπολιτῶν ἦτο ὁ Χριστιανουπόλεως Γ ε ρ μ α ν δ ς ὅστις, προσελθὼν ἐν Τριπόλει τῷ 1821, ἐφυλακίσθη μετὰ τῶν ἄλλων Ἱεραρχῶν καὶ προέχόντων καὶ ἐτελεύτησεν ἐκ τῶν κακουχιῶν καὶ βασάνων ἐν αὐτῇ. (Κατάλογον τῶν Μητροπολιτῶν Χρ]νουπόλεως ἔγραψεν ὁ Χριστόφορος Κινήτης ἐν Ἐκ]κῇ Ἀληθείᾳ ἔτος Α' (1910) Περὶ τῆς Μητροπόλεως ἐκτενῶς ἴδε «Αἱ Μητροπόλεις Χριστιανουπόλεως καὶ Ἄργους καὶ Ναυπλίας, Περικλέους Γ. Ζαυλῆ του τεύχος Η' 1922).

βλιαθήκης, ἣν ἐταξινόμησεν ὁ αἰεὶμιος Καλλιόστρατος (Συναδινός). Ἡγαύμενοι ἐχρημάτισαν ἀπὸ τῆς ἀνασυστάσεως καὶ ἄλλοι καὶ ὁ Γεράσιμος, Ἀγάσιος, Καλλίνικος, Γεννάδιος, Καλλιόστρατος, Βαρθολομαῖος, καὶ ὁ εὖν Δεῖνιος. Τῆν Ἱ. Μονήν, ὡς εἶπομεν, ἐπισκέπτονται πολλοὶ καὶ δὴ Γορτυνιοὶ πρὸ ἐτῶν μετέδῃ, εὐλαθείας χάριν, καὶ ὁ ἐκ Καρυταίνης εὐσεβῆς καὶ διαπρεπῆς τῆς Ἑλλάδος πολιτευτῆς Ν. Δημητρακόπουλος ὅστις ἐδημοσίευσεν τὰς ἐντυπώσεις του ἀπὸ φιλοσοφικῆς ἀπόψεως. «Μία νύξ ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Προδρόμου»¹.

Νοτιώτερον τῆς Μονῆς Προδρόμου ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὄχθης τοῦ Λουσιίου ποταμοῦ ὑπάρχει ἐκκλησίᾳ μικρὰ Βυζαντινῆ κτισθεῖσα τῷ 1386. Ἐν δὲ τῷ χωρίῳ Μερζὲ Μεγ[ύ]πολεως ἡ Μονὴ εἶχε Μετόχιον «ἡ Ἀγία Μονὴ τῆς Θεοτόκου» ἀνακαινισθεῖσα καὶ πλουτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ μεγαλοφυοῦς στρατηγοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρῶνη κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς Ἐπαναστάσεως, κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν ἣν ἔδωκε «Παναγία μου, βοήθησέ μας νὰ ἐλευθερώσομε τὴν πατρίδα μας ἀπὸ τὸν τύραννον καὶ νὰ σὲ φκιάσω καθὼς ἤσουν πρῶτα». (Ἄπεμν. Θ. Κολοκωτ. Α'. σελίς 29) καὶ τὴν ὁποῖαν ἐξ ἀμελείας τῶν ἄρμοσίων νέμονται αἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου. Ἐν τῇ περιοχῇ δὲ τῆς Μονῆς Προδρόμου, πλὴν τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐνδόξου Μονῆς τοῦ Φιλοσόφου, ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι Μοναὶ αἰτινες ἠρημώθησαν. Μεταξὺ αὐτῶν εἶνε ἡ παρὰ τὴν Στεμνίτσαν Ἱ. Μονὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἡ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου κατὰ τὴν δημοσίαν ὀδὸν παρὰ τὴν αὐτὴν κομρόπολιν.

Ἡ Ἱ. Μονὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς διεσώθη καὶ αὐτὴ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἔθνους, ἦτο δὲ Σταυροπηγιακὴ, ἣς τὸ σφραγιωδὲς γράμμα τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου Β' (τῷ 1797) εὐρίσκειται ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Προδρόμου. Ἡ Μονὴ ἐκτίσθη διὰ τὴν ἐξῆς αἰτίαν. Ἐπίσκοπός τις Ἀχιλλεῖος, ἴσως τῆς Δημητσάνης, τῷ 1437, ἤρχετο εἰς τὴν Γορτυνίαν καὶ συνελήφθη ὑπὸ ἐχθρῶν τῆς πίστεως. Ὁ Ἐπίσκοπος, ἐν ἀμύνη εὐρεθείς, ἠναγκάσθη μὲ τὸν δίκονόν του νὰ τοὺς φονεύσῃ. Ἐκ τούτου ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τῆς Ἐπισκοπῆς· ἔκτοτε δὲ ἔκτισε τὴν Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς παρὰ τὴν Στεμνίτσαν ἐν ἣ διήλθε τὴν ζωὴν του ἐν μετα-

1. Πρβλ. Τάκη Κανδηλώρου. Ἀρκαδικὴ Ἐπιστολὴ. Τεύχος δεύτερον· σελ. 189.

νοία. Λέγεται ὅτι ἠθέλησέ ποτε νὰ ἱερουργήσῃ ἀλλὰ, κατὰ τὴν φρικτὴν ὄψιν τοῦ μυστηρίου τῆς θείας εὐχαριστίας, τὸ ἱερὸν ποτήριον διαφράγη καὶ ἐχύθη τὸ περιεχόμενον ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς. Τὸ διαφραγὲν ποτήριον διατηρεῖτο ἐπὶ ἔτη πολλὰ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ. Ἐκτοτε δὲ ὁ Ἐπίσκοπος Ἀχιλλεῖος καὶ ὁ διάκονός του δὲν εἰσῆλθόν ποτε ἐν τῷ Ἱ. Βήματι, εὐρισκόμενος ἐν τῇ τάξει τῶν μετανοούντων.

Ἡ δὲ τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἀνωκοδομήθη ὑπὸ τοῦ Ἀγαπίου (Κουβαρᾶ) ἐκ Στεμνίτισης ἡγουμένου, ὡς ἐηλοῦται ἐκ τῆς ἐξῆς ἐπιγραφῆς: «ΨΞΗ ἀνεκαινίσθη ἡ θεία καὶ Πατριαρχικὴ Μονὴ παρὰ τοῦ ἐν μοναχοῖς κυρίου Ἀγαπίου Κουβαρᾶ καὶ κτίτορας». Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀποστασίαν τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ Αἰκατερίνης Β' παρέμεινεν ἀτελής ἢ μᾶλλον κατεστράφη ὑπὸ τῶν ἐπιδραμώντων Ἀλβανῶν, οἵτινες ἀφήρσαν καὶ τὴν τιμίαν κάραν τοῦ ὁσίου Λεοντίου, ἀσχίσαντος κατὰ τὸ ἕρος Βεζενίκου τῆς Μαντινείας, ἣν μετέφερον, ὡς λέγεται, εἰς τὴν Πρέβεζαν ἔπου καὶ ἐπωλήθη. Κατόπιν τῆς καταστροφῆς ὁ Μοναχὸς Ἀγάπιος, μετανομασθεὶς Ἀκάκιος, ὅτε ἐγένετο μεγαλόσχημος, τῇ προτροπῇ τοῦ λογίου ἐκ Στεμνίτισης κληρικοῦ Νεοφύτου Μουταίου, ἀφιέρωσεν ἅπασαν τὴν περιουσίαν εἰς τὴν Ἱδρυσιν καὶ συντήρησιν Σχολείου ἐν Στεμνίτιση τὸ ὅποσον κατωχύρωσε διὰ Συγγιλιώδους Γράμματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Εἰς τὴν Ἱδρυσιν τῆς Σχολῆς συνετέλεσε πολὺ καὶ ἔ πολλὸς Ἰωάννης Παλαμῆδης Δραγουμάνος ἐκ Στεμνίτισης δαπανήσας ἐξ ἰδίων εἰς τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ πλησίον τοῦ νῦν νεκροταφείου παρὰ τὸ Κάστρον. Ἐν τῇ Σχολῇ αὐτῇ ὑπῆρχε βιβλιοθήκη ἀριθμοῦσῃ περὶ τοὺς 2000 τόμων διαφόρων συγγραμμάτων, ὧν πολλὰ ἐχρησίμευσαν εἰς κατασκευὴν φυτιγγίων κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο (1925), τῇ γνωμοδοτήσῃ ἡμῶν, ἐγένετο καὶ ἡ ἔνωσις εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου τῆς Μονῆς Αἱμουαλῶν ἣτις εὐρίσκεται ἡμίσειαν ὄψιν μακρὰν τῆς Δημητσάνης δεξιὰ τῷ μεταβαίνοντι εἰς τὴν Στεμνίτισαν. Ἡ ἔνωσις αὕτη ἐγένετο ἐξ ἑλληϊφῶς Μοναχῶν καὶ τῆς κακῆς διαχειρήσεως τῆς περιουσίας αὐτῆς.

Ἡ Μονὴ αὕτη τῶν Αἱμουαλῶν ἱδρύθη, ὡς φέρεται ἐν τῷ κτιτορικῷ ΔΧΗ—1608 ἐπ' ὀνόματι τῆς «Γενήσεως τῆς Θεοτόκου». Ἐπὶ δὲ τοῦ δεξιᾶ τῷ εἰσιόντι ἐν τῷ Ναῷ τοῦ κατωθι τῆς ἐπιγραφῆς ὑπάρχει ἑλλειπῆς

χρονολογία Ζρι εκ της οποίας εφθάρη το τελευταίον γράμμα πιθανώς του Ε' ώστε ΖριΕ' = 7116 = 1608.

Ἡ Μονή πρὸς τῆς ἐποχῆς τῆς Ἐπαναστάσεως εὐρίσκατο ἐν ἀκμῇ καὶ ἦσαν πολλοὶ Μοναχοὶ ἐν αὐτῇ καὶ εἰς λόγῳ. Πολλοὶ δὲ ἀνῆλθον καὶ εἰς ἀνώτατα ἀξιώματα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ὁ Παρθένιος Ἀνδρούσης, Εὐγένιος, ἄλλος Παρθένιος, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ κώδικος τῆς Μονῆς Φιλοσόφου. Ἐν αὐτῇ ἐμμερῶθησαν καὶ ἄλλοι καὶ οἱ ἐκ Ζυγοιστίου, χωρίου πλησίον τῆς Μονῆς, Δανιὴλ Γεωργόπουλος, Δοσίθεος Μιχαλακόπουλος, διδάσκαλος τῆς Σχολῆς τῆς Δημητσάνης καὶ ὁ τελευταῖος τῶν λεγόντων ὁ ἐκ Δημητσάνης Ἰερώνυμος Βαγιατζής, εὐσεβὴς καὶ φιλόπυθος συγγραφεὺς κληρικὸς. Ἐξ αὐτῆς ἦσαν καὶ ἄλλοι, Δανιὴλ Θεοφιλέπουλος Αἰμυαλίτης καὶ ὁ μοναχὸς Ἀβράμιος, ὅστις συνέστησε Σχολεῖον ἐν Ζυγοιστίῳ καὶ προσεῖλκυσε πολλοὺς μαθητὰς ὃ ἀ τὴν περὶ τὰ μαθηματικὰ ἰδίᾳ ἱκανότητά του. Εἰς τοῦτον, μεταξάντα εἰς Ναύπλιον ἐν θαυεῖ γῆρῳ πρὸς μάθησιν τῆς νέας Ἀγγλοδοκτικῆς μεθόδου τῷ 1828, συγκληθεὶς ὁ πολὺς Ἰωάν. Καποδίστριας ἔγραψε λίαν περιποιητικὴν ἐπιστολὴν ἣν βλέπε ἐν σελ. 44 τοῦ Β' τόμου τῶν Ἐπιστολῶν τοῦ Καποδιστριαίου.

Ἐξω τῆς I. Μονῆς τῶν Αἰμυαλῶν ἐγένετο φοβερὸν δρᾶμα τῶν Κολοκοτρωναίων τῷ 1806. Οἱ Τοῦρκοι δηλονότι δεινῶς κατεδίωκον τοὺς κλέφτας καὶ δὴ τοὺς ἀτρομήτους Κολοκοτρωναίους καὶ αὐτοὺς ὁ Πατριάρχης Καλλίνικος Ε' ἠναγκάσθη νὰ ἐκδώσῃ ἀφορισμὸν κατ' αὐτῶν πρὸς σωτηρίαν τῆς Πελοποννήσου. Οἱ κλέφται τότε ἠναγκάσθησαν νὰ διαλυθοῦν εἰς μικρὰ σώματα, ὧν ἓν ἦτο καὶ τὸ περίξ τῆς Μονῆς καταστραφέν. Τὸ σῶμα ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη Ἰωάννου, τοῦ ἐπιλεγομένου Ζορμπᾶ, τοῦ Γιώργου ἐκ Τριφυλίας, ἐξαδέλφου αὐτῶν, καὶ τεσσάρων ἄλλων. Ἐξῴθη τῆς Μονῆς, ἐν τῷ ληνῷ, συνήντησαν Μοναχόν τινα, ὃν ἀπέστειλαν νὰ ἐτοιμάσῃ τροφὴν καὶ φέρῃ εἰς αὐτοὺς ὡς λέγει τὸ δημῶδες ᾄσμα, πλὴν ὁ Μοναχὸς ἔφερε μὲν τὴν τροφὴν, κρυφίως δὲ ἐγκώρισε τὴν ἔλευσίν των εἰς τὰς Τουρκικὰς ἀρχὰς τῆς Δημητσάνης καὶ Στεμνίτσης, αἵτινες ἔτρεξαν πρὸς καταδίωξιν καὶ περικύκλωσιν. Ἐγένετο φοβερὰ γιγαντομαχία. Οἱ Τοῦρκοι ἠναγκάσθησαν, μετ' ἀγῶνα δεινόν, νὰ ρίψουν ἐντὸς τοῦ ληνοῦ, ὅτις ἦτο πλήρης κλημάτων, θεῖον ἀνημμένον. Οἱ γενναῖοι κλέφται, ἐκ τῆς βαρείας ὁσμῆς καὶ τοῦ καπνοῦ, ἠναγκάσθησαν νὰ ἐξέλθουν καὶ ἀκάθεκτοι ἐπέπεσον

κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Στιγμὴ ἀπαισία. Οἱ γενναῖοι, φονεύοντες τοὺς ἐχθροὺς ἐπεσον γενναίως καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἀπεισιάλησαν εἰς τὴν Τρίπολιν. Ὁ Μοναχὸς κατόπιν ἔθαψε μεταμεληθεὶς τ' ἀκέραια πτώματα θρηνηλογῶν.

«Ἐγὼ Γιάννη σὲ 'πρόδωκα, ἐγὼ καὶ θὰ σὲ θάψω».

Ἐτυχῶς ἐπέθη ὁ πάντοτε προνοητικὸς Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, διότι εἶχε ἀνέλθῃ πρότερον ἐπὶ τινος θράχου, ὅστις καὶ νῦν δείκνυται, τοῦ ἐναντι τῆς Μονῆς Ὄρους Ὑψοῦτος (Κλονίτσης). Ἐκτοτε ἀνεχώρησε μεταδὰς εἰς τὴν Ζάκυνθον, ἔθεν ἐπέστρεψεν ὅτε ἤχησεν ἡ σάλπιγξ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.

Ἡ Μονὴ Αἰμυαλῶν ἔχει ἀρκετὴν περιουσίαν μεθ' ἑλῆν τὴν κάκοδι-οίκησιν, λαμπρὰν τοποθεσίαν καὶ Ναὸν μικρὸν ἐντὸς σπηλαίου ἐξωγραφημένον. Εἶνε ἐν μικρογραφίᾳ ἡ Μονὴ τοῦ Μ. Σπηλαίου. Ἄνωθι τῆς Μονῆς, πρὸς τὸ χωρίον Ζυγοδίσι, δὲπάρχει μικρὸς Ναὸς τῶν Ἁγ. Ἀποστόλων, ἀνήκων εἰς τὴν Μονήν, ὅστις ἔχει εἰκονοστάσιον θαυμασίας τέχνης καὶ παραστάσεις τῆς Π. καὶ Κ. Διαθήκης. Τοιοῦτον εἶνε καὶ ἐν τῷ Ι. Ναῷ τοῦ χωριδίου Παλαιοχωρίου παρὰ τὴν Δημητσάναν.

† Ο ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΟΣ
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ (Συνοδικός)